

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา เป็น เครื่องมือที่สำคัญของสังคม ในการพัฒนามนุษย์ ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เป็นผู้ที่มีความรู้ ความคิด ความสามารถ เจตคติ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนมีคุณธรรมอันจะช่วยให้สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และมีความสามารถในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของตนอันจะช่วยให้บุคคล สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเตรียม ผลเมืองดีให้แก่ประเทศชาติและโลกนั่นเอง

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาดังกล่าว จึงได้กำหนดนโยบายของ การศึกษาในแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 (2520: 1) ไว้ว่า

การศึกษาเป็นกระบวนการอันต่อเนื่องกันตลอดชีวิต เพื่อมุ่งสร้างเสริมคุณภาพ ของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิต และทำประโยชน์แก่สังคม เพื่อสร้างเสริม ความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคง และความผาสุกร่วมกันในสังคมไทย เป็นประการ สำคัญ ความมุ่งหมายของการศึกษามีดังนี้

1. ให้มีความ เคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ศาสนา และหลักธรรม
2. ให้มีความ เข้าใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
3. ให้มีความรับผิดชอบต่อชาติ ต่อท้องถิ่น ต่อครอบครัว และต่อตนเอง
4. ให้มีความสำนึกในความเป็นไทยร่วมกัน และการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ มีความรักชาติ ตระหนักในความปลอดภัยของชาติ และมีส่วนร่วมในการป้องกันชาติ
5. ให้มีความ มั่นคง และผดุงความเสมอภาค ความสุจริต และความยุติธรรม
6. ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพและอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
7. ให้มีความขยันหมั่นเพียร มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และการจับจ่าย ใช้สอยอย่างประหยัด ตลอดจนการร่วมมือกันประกอบกิจการและธุรกิจต่าง ๆ โดย ชอบด้วยกฎหมาย

8. ให้มีความสามารถในการติดต่อทำความเข้าใจและร่วมมือกัน รู้จักแสวงหาความจริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา และข้อขัดแย้งด้วยสติปัญญา และโดยสันติวิธี

9. ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปะวัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรของประเทศ

ในหลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดให้วิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาบังคับ เพราะเป็นวิชาที่มีจุดมุ่งหมายเน้นที่การพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ เจตคติ ทักษะ และกระบวนการในการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคม ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์และเป็นสุข หรือกล่าวได้ว่าเป็นวิชาซึ่งมีส่วนรับผิดชอบโดยตรง ในด้านการเตรียมพลเมืองดีที่มีคุณภาพให้แก่ประเทศนั้นเอง ดังจะเห็นได้จากจุดประสงค์ของ วิชาสังคมศึกษาซึ่งระบุว่า

1. เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข
2. เพื่อให้มีความรักชาติ มีความสามัคคีในชาติ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความซามซึ่งในผลงานอันดีเด่นของคนไทย รู้จักดำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราชและรักษาแบบอย่างวัฒนธรรม ประเพณี อันเป็นเอกลักษณ์ที่ดงามของชาติ
3. เพื่อเสริมสร้างให้มีคุณภาพในการดำรงชีวิต มีคุณธรรมประจำใจ และมีคุณสมบัติ ต่าง ๆ อันพึงประสงค์ของสังคมไทย
4. เพื่อเสริมสร้างให้มีความรู้และความเข้าใจพื้นฐานในการพัฒนาสร้างสรรค์ และ แก้ปัญหาในด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี โดยอาศัยคุณธรรม และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เป็นปัจจัยสำคัญ
5. เพื่อเสริมสร้างบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์อันดีระหว่าง สมาชิกในครอบครัว ในชุมชน ในประเทศ และในประชาคมของโลก
6. เพื่อให้เกิดความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่นของคน ตลอดจนเห็นคุณค่า มีความ รับผิดชอบ รวมทั้งให้ตระหนักถึงการอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึง ผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ 2522: 63)

นักการศึกษาทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า วิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาที่มีคุณค่า และมีความสำคัญ ดังเช่น ทัย ดันหยง (2525: 25 - 26)

ได้สรุปคุณค่าของวิชาสังคมศึกษาไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ชีวิตในทางสร้างสรรค์ ซึ่งผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม ปรับตัวเข้ากับภาวะของสังคมได้เป็นอย่างดี
2. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจสังคมมนุษย์ ซึ่งมีองค์กร และระบบความสัมพันธ์ซับซ้อน การมีความเข้าใจสังคมย่อมก่อให้เกิดความร่วมมือกัน เพื่อสร้างประโยชน์สุขแก่สังคมส่วนรวมได้เป็นอย่างดี
3. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงบทบาท และรับภาระหน้าที่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเคารพระเบียบและกฎหมายของสังคม
4. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจทัศนคติทางสังคม (Social Norm) และสามารถปฏิบัติตามทัศนคติเหล่านั้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดแนวคิด เจตคติ และหลักการที่จะแก้ปัญหาสังคมด้วยหลักการแห่งปัญญาและหลัก เหตุผล
6. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติ และทักษะนิสัยที่จะดำรงชีวิตอยู่ด้วยวิถีทางแห่งหลักประชาธิปไตย อันหมายถึงการเคารพในความเป็นเพื่อนมนุษย์ซึ่งกันและกัน การเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกันด้วย เมตตาธรรมและการใช้ปัญญาและ เหตุผล เป็น เครื่องแก้ไขปัญหาดัดจริตในกิจการต่าง ๆ โดยอาศัยคุณธรรมเป็นที่ตั้ง จอห์น ยู ไมเคิลิส (John U. Michaelis 1985: 3) ได้เน้นให้เห็นคุณค่าของวิชาสังคมศึกษาว่า เป็นวิชาที่เตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดี ครูสังคมศึกษาสามารถสอนเยาวชนให้เป็นผู้รู้จักนึกคิดอย่างมีเหตุผล และใช้เนื้อหาวิชาถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมได้อย่างดี จอห์น จาโรลิเมค และ ฮาร์เบอร์ เอ็ม วอลซ์ (John Jarolimek and Haber M. Walsh 1974: 13) ได้กล่าวว่า "วัตถุประสงค์สำคัญของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา คือ การพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน และสอนให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาสังคมโดยผ่านกิจกรรมทางสังคมที่มีหลักการและเหตุผล" นอกจากนั้น เจมส์ เอ แบงก์ และ แอมโบรส เอ เคลกก์ (James A. Banks and Ambrose A. Clegg 1985: 3) ยังได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาว่า เป็นวิชาที่พัฒนาความรู้ความเข้าใจ เจตคติ ค่านิยม และทักษะความเป็นพลเมืองดี ซึ่งเป็นการช่วยให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณค่า มีความคิด และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ดังนั้นวัตถุประสงค์ของวิชาสังคมศึกษามักจะสอดแทรกอยู่ในวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรทุกระดับ เพื่อเป็นการปลูกฝังความสำนึก ความคิด และการปฏิบัติตนแก่เยาวชนให้เป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติโดยส่วนรวม

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษานักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเนื้อหาของวิชาสังคมศึกษานั้นเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยการนำแนวคิดจากเนื้อหาวิชาและวิธีการของวิชาสังคมศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ จิตวิทยาสังคม ปรัชญา สังคมวิทยา มนุษยวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และกฎหมายมาประสมประสานกัน ดังนั้นวิชาสังคมศึกษาจึงมีขอบข่ายกว้างขวางและครอบคลุมไปถึงสาขาวิชาอื่น ๆ ด้วย จากลักษณะวิชาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าวิชาสังคมศึกษามีลักษณะเป็นนามธรรมมากกว่าสาขาวิชาอื่น จึงทำให้ผู้เรียนเข้าใจยากและไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนตามจุดมุ่งหมายของวิชา ดังจะเห็นได้จากผลของการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2528 : 69) ที่พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านความคิดในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับควรปรับปรุงทั่วประเทศ และจากผลงานการวิจัยของ สมพิศ เจียมศักดิ์ศรี (2528 : 66) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน ดังแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2526 : 19) ที่เสนอว่า องค์ประกอบด้านตัวนักเรียนเอง วิธีการเรียนของนักเรียน หรือพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เจตคติของนักเรียนต่อครูผู้สอน เหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ พอล เอช บราวแมน (Paul H. Brownman 1965 : 8) ที่ค้นพบว่า วิธีการเรียนหรือพฤติกรรมการเรียน เจตคติของผู้เรียน เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ในด้านพฤติกรรมการเรียนวิชาสังคมศึกษานั้น พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์ (2526 : 53) ได้เน้นว่า วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการค้นคว้า การใช้ข้อมูล เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ และสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล เป็นพฤติกรรมในการเรียนที่ถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะของวิชาสังคมศึกษา เพราะความรู้ในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษานั้นมีปริมาณมากมายหลายลักษณะและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใดในการที่ผู้เรียนจะเรียนรู้โดยการท่องจำข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียว ซึ่ง ลาวัวญญ์ วิทยาวุฒิกุล (2526 : 5) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของพฤติกรรมในการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนไว้ว่า การเรียนรู้จนกระทั่งผู้เรียนเกิดมโนทัศน์ (Concept) จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นพฤติกรรมการเรียนรู้นี้ที่เหมาะสมกับลักษณะ

ของวิชาใด ๆ ก็ตามจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ฮารี แมคด็อกซ์ (Harry Maddox 1965:9) ได้สรุปว่า พฤติกรรมการเรียนหรือวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนดีนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดมาก แต่ต้องเป็นคนรู้จักที่จะใช้เวลา ต้องรู้จักวิธีเรียน และวิธีการทำงานให้ได้ผลดี คลอดจน วิลเลียม เอฟ บราวน์ และ เวิน เอช ฮอลซ์แมน (William F. Brown and Wayne H. Hallzman 1967: 5) พบว่า ผู้ที่มีความถนัดทางการเรียนสูง ปานกลาง หรือต่ำ มีวิธีการเรียนและเจตคติที่มีต่อกิจกรรมการเรียนต่างกัน

องค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการเรียนของนักเรียนนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการเรียนหรือวิธีการเรียนเพียงอย่างเดียว เจตคติของนักเรียนที่มีต่อครูผู้สอนก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง ดังเช่น วิชัย วงษ์ใหญ่ (2526: 20) ได้เสนอแนวคิดซึ่งพอสรุปได้ว่า เจตคติหรือความรู้สึกที่นักเรียนมีต่อครูผู้สอนมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนเช่นกัน โดยสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ สุรางค์ จันทน์เอม (2529: 49) ที่กล่าวถึงความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนว่า ส่วนหนึ่งนั้นได้รับอิทธิพลมาจากการมีเจตคติที่ไม่ดีต่อครูผู้สอน และวิชาที่เรียนเพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่สบายใจ และไม่ตั้งใจเรียนในที่สุด ซึ่ง วิทยา นาควัชระ (2529: 28) ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ความศรัทธาในตัวครูของนักเรียน เป็นสาเหตุอันหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในวิชาที่ครูสอน

จากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านดังกล่าวข้างต้น และจากประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยซึ่งเป็นครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เจตคติต่อครูผู้สอนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียน เจตคติต่อครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร" เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติต่อครู และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนและเจตคติต่อครูของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

ระพินทร์ โพธิ์ศรี (2521: 87 - 89) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "สาเหตุของการสอบตก ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา" พบว่า สาเหตุของการสอบตกที่สำคัญได้แก่ สาเหตุที่เกี่ยวกับ วิธีการเรียนหรือพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน และระดับสติปัญญาของผู้เรียน เป็นสำคัญ

โจเซฟ ซี เบลคโซ (Joseph C. Bledsoe 1971: 121 - 122) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "Factors Related to Pupil Observation Reports of Teachers and Attitudes Toward Their Teacher" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อครู โดยแยกนักเรียนเป็นกลุ่มตามระดับของความสามารถทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกันมีเจตคติต่อครูแตกต่างกัน กลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนสูง มีเจตคติที่ดีต่อครูมากกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ

เนด เอ แฟลนเดอร์ส (Ned A. Flanders 1959: 30 - 39) ได้ประมวลผล การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เช่น การยอมรับความรู้สึก และเจตคติของนักเรียนต่อครูทั้งทางที่ดีและไม่ดีไปใช้ในห้องเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนมีแรง กระตุ้นเกิดความอยากรู้อยากเห็น บรรารณาที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น และมีวิธีการในการเรียน เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีกว่าเดิม

ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยนี้ว่า

1. พฤติกรรมการเรียนวิชาสังคมศึกษา และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กัน
2. เจตคติต่อครูผู้สอน และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กัน

3. พฤติกรรมการเรียนวิชาสังคมศึกษา และ เจตคติต่อครูผู้สอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2532 จากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้
  - 2.1 พฤติกรรมการเรียนวิชาสังคมศึกษา
  - 2.2 เจตคติต่อครูผู้สอน
  - 2.3 ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา
3. การวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึง เพศ อายุ สภาพเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของนักเรียน

คำจำกัดความในการวิจัย

1. พฤติกรรมการเรียน หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่นักเรียนศึกษาหาความรู้วิชาสังคมศึกษา ได้แก่ การร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน การแบ่งเวลาเรียน วิธีการค้นคว้าหาความรู้ ตลอดจนการปฏิบัติตนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนของนักเรียน
2. เจตคติต่อครู หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนต่อการปฏิบัติของครูสังคมศึกษาที่แสดงต่อนักเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกในทางที่ดี ไม่ดี และเป็นกลางต่อครู
3. ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา หมายถึง คะแนนรวมจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา (ส.203) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อทดสอบนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางแก่ครูสังคมศึกษาในการแนะนำวิธีการเรียนของนักเรียน และปรับปรุงการสอน
2. เป็นแนวทางแก่ครูสังคมศึกษาในการเสริมสร้างเจตคติที่ดีให้นักเรียน
3. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเรื่องอื่น ๆ ต่อไป